

Årsrapport 2024

for privatarkiv og fotoarkiv

18. februar 2025

Honna Havas og Sonja Siltala, Finnmark fylkesbibliotek

Forside foto: Privatarkiv magasinet. Foto: Sonja Siltala / Finnmark fylkesbibliotek

Innledning

Finnmark fylkesbibliotek har fylkesansvar for bevaring av foto og privatarkiv i Finnmark. Fotoarkivet samler inn fotohistorisk materiale fra hele Finnmark og digitaliserer fotografiske samlinger. Privatarkivet bevarer arkiv etter private organisasjoner, bedrifter, institusjoner og personer. Samlingene inneholder 200 000 bilder og 250 privatarkiv per 31.12. 2024. I tillegg har fylkesbiblioteket koordinatorkfunksjon for privatarkivfeltet i Finnmark. Det er tre rådgiverstillinger knyttet til arkiver: en ved privatarkiv (heretter privatarkivkoordinator) og to ved fotoarkiv (heretter fotoarkivar), der den ene stillingen har vært vakant siden våren 2023.

Finnmarksarkivenes nettverk (FARK)

Finnmarksarkivene er et arkivfaglig nettverk for institusjoner som bevarer arkivmateriale fra Finnmark. Privatarkivkoordinator har ansvar for nettverket. De deltagende institusjoner er: Interkommunalt arkiv i Finnmark, Varanger museum IKS, Museene for kystkultur og gjenreisning IKS, Verdensarvsenter for bergkunst – Alta museum IKS, Tana og Varanger museumssiida / Deanu ja Várjjat Museasiida / Tana og Varanger Museumssiida/Teän da Va'rjjel Mu'zeisiida, RiddoDuottarMuseat og Arkiveverket ved Sámi arkiiva / Samisk arkiv og Statsarkivet i Tromsø.

Nettverket hadde to fysiske samlinger i 2024. Den første samlingen ble holdt i IKA Finnmarks lokaler i Lakselv/Leavdnja/Lemmijoki den 4.-5. mars. Hovedtema under seminaret var mottak av privatarkiv. I programmet var det flere innlegg om GDPR personvernordningen og lovverk knyttet til mottaksavtaler samt om gode rutiner ved fysisk mottak av privatarkiv.

På omvisning i IKA Finnmarks arkivmagasin. Foto: Sonja Siltala / Finnmark fylkesbibliotek

Basert på innleggene og samtalene under seminaret ble det utarbeidet en veileder for mottak av privatarkiv, som ble ferdigstilt 26. august. Den ble sendt til deltagere, samt publisert via fylkesbibliotekets nettsider.

Den andre samlingen ble holdt hos Nibio Svanhovd i Svanvik, Sør-Varanger kommune den 25. september. Inger Lene Nythingnes fortalte om «Arkivarer uten grenser» (AuG). Inger Lene er med i et interimsstyre for Arkivarer utan grenser: Det er etablert et interimsstyre og en ressursgruppe, og de tar sikte på å reetablere organisasjonen i Norge. Ane Rønning fortalte om fremdrift med prosjektet «Felles arkiv for Kystmuseene». Tove Nypan, privatarkivkoordinator i Troms presenterte privatarkivtjenesten i fylket. Hun deltok på hele seminaret. Nils Jørgen Nystø fra Sámi arkiiva / Samisk arkiv snakket om oppfølging av bevaringsplan for samiske privatarkiv og om Nuohtti – Søkeportal for samisk arkivmateriale. Harald Lindbach fra Statsarkivet i Tromsø hadde foredrag om Proveniens i private arkiver. I tillegg hadde nettverkskoordinator orienteringssaker, blant annet om møtet ved Arkivverkets nasjonale privatarkivnettverk og Finnmarksarkivenes nye nettsider.

Nibio Svanhovd. Foto: Honna Havas

Det foreligger egne referater fra begge samlinger.

Samarbeid med privatarkivkoordinator i Troms

Privatarkivkoordinator for Troms og Svalbard, Tove Nypan, startet i stillingen i oktober 2023 (ny stilling). Koordinatorene har hatt jevnlig kontakt med gjensidig orientering. Nypan deltok på Finnmarksarkivenes samling i Svanvik i september. Samarbeid har resultert blant annet til at nettverkene i begge fylker skal ha felles samling i Nordreisa i november 2025.

Prosjekt Digitalt Verksted Finnmark

Digitalt Verksted Finnmark er et kompetansehevingsprosjekt innen privatarkivfeltet. Prosjektets mål er å øke kompetansen for håndtering av digitalt skapte privatarkiv i Finnmark. Privatarkivkoordinator har ansvar for dette prosjektet. I desember 2023 fikk fylkesbiblioteket tilskudd på kr 900 000 fra Arkivverket til det første året av prosjektet. Dette er planlagt som et treårig prosjekt, 2024-2026.

Prosjektet kom i gang senere enn planlagt. I samråd med Sissel Eltvik Wang, Arkivverket (Teams-samtale 17.6. 2024) valgte man likevel å beholde planlagt tidsplan for det første året, mars 2024-februar 2025.

Det første året er det satt særlig søkelys på to av delmålene: Å utvikle samarbeid med arkivskapere med særlig vekt på arkiver om samiske og kvenske/norskfinske samfunnsforhold og utvikle gode rutiner for håndtering av digitalt skapte arkiver i samlinger: IT-sikkerhet, lagringssted- og kapasitet, rutiner for sikkerhetskopier, GDPR mm.

Prosjektmedarbeiderstillingen ble lyst ut i mars 2024. Det var fire søkere, hvor av kun en ble vurdert som kvalifisert. Claus Pettersen startet i stillingen 1. september 2024. Dette er en 100 % stilling, foreløpig for 10 måneder 1.9. 2024 – 31.7. 2025 med mulighet for forlengelse dersom prosjektet får videre finansiering. Pettersen har permisjon fra samlingsforvaltningstilling ved Deanu musea / Tana museum ved Tana og Varanger museumssiida.

Den første prosjektsamlingen ble gjennomført 26. september i Svanvik, Sør-Varanger kommune. Dette ble kombinert med ordinær nettverkssamling dagen før. Følgende tema ble tatt opp: Erfaringsdeling, It-sikkerhet ved mottak av digitalt skapte privatarkiv og kartlegging av privatarkivaktørenes digitalt skapte virksomhet. Verksted II ble gjennomført 13.-14. november i Oslo. Den ene dagen hos Arbark og den andre hos Riksarkivaren på Sognsvann. Tema: Erfaringsdelinger, kartlegging, langtidsbevaring i digitalarkiver, bevaringsvurderinger mm.

Prosjektdeltagere etablerte dialog med arkivskapere med mål å kartlegge en eller flere privatarkivskaperes digitale aktivitet i form av samtaler/intervju. Prosjektteamet arbeidet videre arbeid med å få IKT-infrastruktur for mottak av privatarkiv på plass. Basert på et notat fra Arbark ble det gjennomført et møte med fylkeskommunes IT-avdeling.

Vi har etablert et godt samarbeid med to andre prosjekter som har fått Arkivverkets utviklingsmidler til prosjekter som handler om digitalt skapte privatarkiv samt med Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, som har arbeidet med tematikk over flere år.

I oktober ble det søkt midler til andre prosjektår. Arkivverket publiserte resultater av tildelinger i desember. Fylkesbiblioteket fikk et tilskudd på kr 700 000 (søkt 735 000).

Forprosjekt «Rune Rautios krigshistoriske fotosamling»

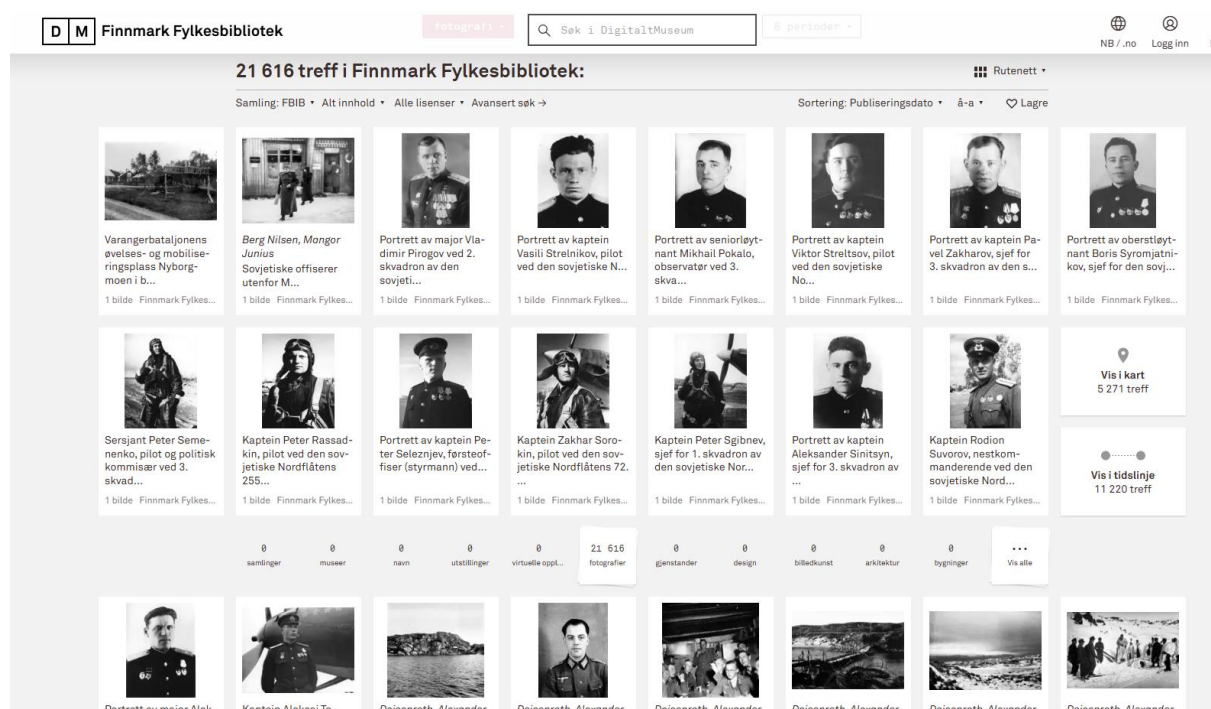
Rune Rautios krigshistoriske arkiv (arkivnummer FMFB/A-1061) er deponert hos fylkesbiblioteket. Privatarkivet inneholder ca. 25 000 fotografier og 15 hyllemeter papirdokumenter. Forprosjektet handler bare om fotosamlingen. Fotoarkivaren har ansvar for dette prosjektet. Rune Rautio ble engasjert i oppdrag gjennom fylkesbibliotekets ordinære driftsmidler.

Fotografiene er digitalisert av Rautio fra før. KulturIT har konvertert de og overført bildene fra File Maker Pro 10 til Primus. Dette arbeidet ble ferdigstilt i juni 2024.

Deretter kvalitetssikret Rautio tekster og fotografier i Primus og valgte hvilke bilder som ble publisert og hvilke som ble klausulert. Fotografier fra Finnmark ble prioritert fremfor foto fra Russland og Nord-Finland. I første omgang var fotografier fra Øst-Finnmark og frigjøring høsten 1944 prioriterte

I løpet av høsten 2024 ble det publisert fotografier i Digitalt Museum i tre omganger, samlet cirka 3000 fotografier.

Publisering har ført til økt sidevisninger i Digitalt Museum på slutten av 2024. Vi merker også at antall forespørsel og kommentarer om disse fotografiene er økende.

Skjermdump fra publiseringer i Digitalt Museum i desember 2024.

Prosjektet fortsetter frem til juni 2025 med kvalitetssikring og publisering.

Arkivdagen-arrangement

På Arkivdagen ble det gjennomført arrangement i samarbeid med Vardø museum den 20. juni i museets lokaler. Arkivar Grete Gunn Bergstrøm ved Sámi arkiiva / Samisk arkiv holdt foredraget «Vuohttát sámi luottat giddagasarkiivvain / Å gå opp samiske spor i fengselsarkivene». Privatarkivkoordinator hadde ansvar for arrangementet. Fotoarkivaren laget plakaten.

Annet faglig arbeid

- **Begge arkivarer:** Innspill på utkast til Etisk veileder til bruk og publisering av samisk fotomateriale, sendt til Museumsforbundet 13.3.2024
- **Begge arkivarer:** Møte med Eero Niemelä om hans fotoarkiv. Etter møtet mottok fotoarkivet en harddisk med digitalt skapte fotografier.
- **Fotoarkivaren:** Veiledning til ansatte ved Vadsø museum om digitalisering av fotografier 25.10.2024
- **Fotoarkivaren:** Kartlegging av kunstsamling på bibliotekbygning sammen med Monica Milch Gebhardt i juni 2024. Arbeidet fortsetter i januar 2025 med fotografering av samlingen [Fylkeskommunens kunstsamling - Finnmark fylkeskommune](#)

Iver Jåks: Vuoján

Kari Vevle: Haust

Foto: Sonja Siltala / Finnmark fylkesbibliotek

Samlingsforvaltning

Privatarkiv

- **Asta 7:** Det ble tatt avgjørelse om å gå over til Asta 7, kontraktfase i desember
- **Skadedyr:** Det ble oppdaget flere skjeggkre på limfeller i juli og ekstra feller ble skaffet, oppfølging, dialog med ledelse, drift og skadedyrfirma om tiltak, erfaring fra andre institusjoner skaffet som grunnlag for foreslåtte tiltak

Fotoarkiv

- **Anskaffelse av nye reoler:** Rydding og bedre orden
- **Bedre renholdsrutiner** innført

Samarbeid privatarkiv og fotoarkiv

- **Klimaforhold magasinene:** Det ble oppdaget store daglige svingninger i relativ fuktighet i begge magasinene i sommerperioden. Drift og leder ble varslet. Til høsten var det service og da ble det oppdaget at begge avfuktere er installert feil og dermed ikke fungerer slik de skal. Saken må følges opp i 2025.
- **Interne instruks:** Utarbeide interne instruks for deaksesjon og avhending av samlinger basert på Spectrum 5
- **Mottaksavtale:** Revisjon (arbeidet ikke avsluttet)
- **Felles Facebook for Foto- og privatarkiv:** Plan ferdigstilt. Lansering 6.1. 2025
- **Infoplatat på biblioteket:** A3 infoplatat om arkivene med kontaktinfo
- **Notat om innsparingstiltak:** Argumenter for å beholde vakant stilling på foto og omgjøre til felles ressurs for foto- og privatarkiv, sendt til leder
- **Rutiner adgang magasiner:** Det ble innført begrenset adgang til magasin og satt en skoposedispenser i yttersiden av magasinene
- **Rydding i mellomlaget:** En større opprydding i mellomlager. Mye ble kastet og nå er det fritt på gulvet. Viktig med hensyn til skadedyrproblematikk

Samlinger tilvekst og arkivhenvendelser

Privatarkiv

Tilvekst

- Midlertidig stopp for mottak av privatarkiv. Dette på grunn av manglede fasiliteter for mottak. Det var lite fremdrift med å finne midlertidig eller langsiktig løsning. I noen få særtilfeller ble det likevel tatt imot privatarkiv. Et av de var Øst-Finnmark Forsøksring sitt privatarkiv på cirka 10 hyllemeter. Arkivet inneholder blant annet resultater av ulike typer jordbruksforsøk
- Tilvekst 4 privatarkiv med 12 hyllemeter. Per 31.12. 2024 totalt 250 privatarkiv, 144 hyllemeter

- Totalt 246 av privatarkiv er publisert i Arkivportalen

The screenshot shows the Arkivportalen search interface. On the left, there are filters for 'Teksst', 'Identifikator', 'Sti', 'Periode', 'Publiseringsdato', 'Arkivnivå', and 'Arkivmedier'. The main area displays a list of search results, each with an icon, title, location, and date range.

Arkivnivå	Arkiv	Lokalisering	Sti	Dato
Arkiv (218)	Arkiv: A-1001 - Vadsø norsk-finsk forening	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1001	1963 - 2016
	Arkiv: A-1002 - Finnmark museumslag	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1002	1983 - 1997
	Arkiv: A-1003 - Vest-Finnmark Lærerlag	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1003	1945 - 1966
	Arkiv: A-1004 - Finnmark Lærerlag	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1004	1966 - 1982
	Arkiv: A-1005 - Aust-Finnmark Lærerlag	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1005	1946 - 1966
	Arkiv: A-1006 - Norske Kvinners Sanitetsforening Finnmark	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1006	1920 - 2012
	Arkiv: A-1007 - Frakkfjord sanitetsforening	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1007	1946 - 1998
	Arkiv: A-1008 - Hakkstabben-Altneset sanitetsforening	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1008	1947 - 2007
	Arkiv: A-1009 - Komagfjord sanitetsforening	Finnmark fylkesbibliotek	FMFB/A-1009	1956 - 1999

Skjermdump fra Arkivportalen som viser noen av de 246 privatarkiv som er publisert der

Lesesalbesøk og henvendelser

- Antall besøk lesesal: 1 person
- E-post og telefoner vedrørende arkivspørsmål mm.; 13 avsluttede saker, 7 pågående, samlet 20 stk. (mot 2023 10 stk.)

Fotoarkiv

Tilvekst og katalogisering

- Tilvekst foto (nye fotografier inn i arkivet): 3367 bilder
- Totalt antall foto i samlingen per 31.12. 2024: 200.000 hvorav Rune Rautios arkiv utgjør 25150 fotografier
- Tilvekst registreringer i Primus 3191, totalt antall foto registrert i katalogsystem (Primus) 75391 (NB!! Økt pga. Rune Rautios arkiv)

Digitalisering

- Nye digitaliserte foto: 1088, totalt antall digitaliserte foto omtrent 76 000
- Filmmaterialet til Foto Edvardsen (totalt 501 VHS-er, 8 mm film mm.) ble sendt til Nasjonalbiblioteket til digitalisering i januar 2024

Digitalt Museum

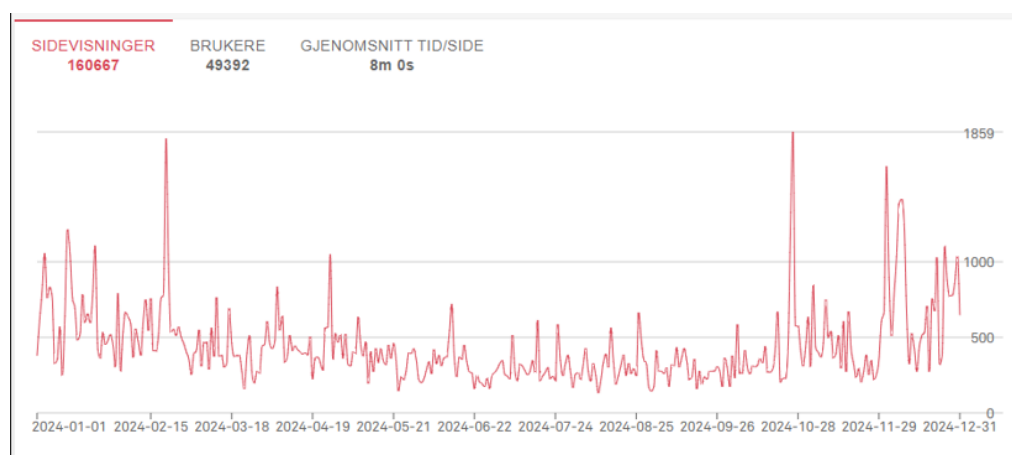

Det mest nedlastede fotografiet på Digitalt Museum (FBib.03010-029)

Den ble lastet ned 33 ganger i løpet av 2024

Foto er tatt av Alf Edvard Jakobsen cirka 1945-47 i havna i Havøysund

- Nye publiseringer i 2024: 3 191 bilder
- Totalt antall publiserte bilder: 21 645
- Sidevisninger i 2024: 160 667 unike visninger. En stor økning med omtrent 45 000 visninger fra 2023. De fleste søk er fra Norge, Finland og Tyskland.
- Brukernes nedlastninger av bilder via bildeportal i 2024: 3 157
- Ny publisering av artikkel «Julekort ...» (tidligere publisert i finnmarksarkivene.no)

Antall sidevisninger på Digitalt Museum i 2024

Økt visning på slutten av året skyldes publisering av bilder fra Rune Rautios krigshistoriske samling

Sidevisninger fordelt på land

Sidevisninger på Digitalt Museum i 2024 fordelt på land

Lesesalbesøk

- Antall besøk lesesal: 5 personer som samlet har sett omtrent 1000 fotografier
- Disse henvendelsene gjelder både bestemte samlinger og også fotografier som må leites frem fra ulike samlinger

Fotohenvendelser

- 58 kommentarer til fotografier via Digitalt Museum, alle besvares via e-post
- 32 e-post- eller telefonbestillinger, samlet sendt 70 fotokopier og digitale filer, flere henvendelser i forbindelse med kommende bokutgivelser
- 25 ulike henvendelser via e-post
- Totalt 115 henvendelser

Nettsider finnmarksarkivene.no

De eksisterende nettsidene møter ikke kravene til universell utforming. Det er derfor igangsatt en prosess å lage nye nettsider der samme leverandør som fylket bruker ellers benyttes. I løpet av 2024 ble en foreløpig versjon laget, men det må arbeides videre med dette.

Oppdatering av informasjon knyttet til de omtrent 1000 privatarkiver som er på nettkatalogen er meget omfattende arbeid. I tillegg er det om lag 2-300 privatarkiv som mangler fra oversikten. Utfordringen er at arkivinformatjon er laget på et format som ikke kan overføres direkte, fordi man da mister universell utforming. I videre arbeid med de nye nettsider må filterer (søkeord) som brukes for å søke i privatarkiv

kvalitetssikres. Det er sendt ut en liste over søkeord til Finnmarksarkivets nettverks deltagere for gjennomgang. Videre må det utarbeides metode og arbeidsinstruks for overføring av beskrivelse av arkivinformatjon. Privatarkivkoordinator har ansvar for dette.

Fylkesbibliotekets nettsider

Begge arkivarer fikk tilgang til å gjøre endringer på nettsidene og fullmakt å endre deler som gjelder foto- og privatarkiv. Det ble gjort en del rydding og noen av tekstene ble endret. Dette for å synliggjøre og tydeliggjøre at Finnmarksbiblioteket består av fotosamling, litteratursamling og privatarkivsamling. Det er enighet om at Finnmarksbiblioteket som enhet og begrep bør beholdes.

Fotoutstilling «Fritt Finnmark»

Fotoarkivaren hadde ansvar for fotoutstillingen i forbindelse med fylkeskommunens 80-års markering av frigjøringen under andre verdenskrig. Utstillingen Fritt Finnmark bestod av 18 fotografier fra fylkeskommunens fotoarkiv, hvorav sju fra Rune Rautios krigshistoriske samling. Bildene viser ulike sider av sivilbefolkningens liv under okkupasjon og gjenreisning. Utstillingen ble åpnet i Fylkeshuset, på fylkestinget, under fylkeskommunens offisielle markering i oktober 2024.

*Sonja Siltala og utstillingen Fritt Finnmark på fylkeshuset
Foto: Karoline Almås Sørensen / Finnmark fylkeskommune*

Privatarkivkoordinator deltok i arbeidsgruppe ved sentraladministrasjonen og bidro til arbeid med utstillingen, bl.a. med tekstarbeid sammen med Karoline Almås Sørensen ved fylkeskommunen og oppheng av utstillingen. Utstillingen ble finansiert gjennom fylkesbibliotekets egen budsjett og fylkeskommunens budsjett for markeringen.

Utstillingen vil også vises frem i 2025 og det skal lages en katalog.

Fotoarkivets fotooppdrag

Fotoarkivaren er også fotograf for fylkesbiblioteket. Det var flere fotooppdrag i 2024, blant annet tre dager under Finnmark Internasjonale Litteraturfestival i Alta.

Deltagelse seminarer, arrangement ol.

Privatarkivkoordinator

Fysisk deltagelse

8. januar	Vadsø museums magasin og arbeidsområder i forbindelse med overrekkelse av Ivar Sæløs malerier til Vadsø museum
5.-6. mars	Finnmarksarkivenes nettverkssamling, Lakselv (arrangør)
8. mars	Arrangement, lansering av bok «Steilneset minnested. Kunst, arkitektur, historie» av Reidun Laura Andreassen og Liv Helene Willumsen (red.)
24.-27. april	Finnmark Internasjonale Litteraturfestival, forfattersamtale med Rosa Liksom + arbeid
14. juni	Markering av arkivdagen på Vardø museum (medarrangør)
4.-5. september	Arkivverkets nettverk for fylkeskoordinerende ledd, privatarkivarbeid, Bergen (deltager)
25.-26. september	Finnmarksarkivenes nettverkssamling og prosjektsamling Digitalt Verksted Finnmark, Svanvik Sør-Varanger (arrangør)
23.-24. oktober	Dutkan Davvin, museumsforskningsprosjekt, avslutningsseminar, Alta (tidligere deltager i nettverket, innlegg)
13.-14. november	Prosjektsamling, Digitalt Verksted Finnmark, Oslo

*Rosa Liksom (til høyre på bildet) i samtale med Honna Havas
Foto: Sonja Siltala / Finnmark fylkesbibliotek*

Webinarer mm.

21. mars	Nettmøte: Arkivverkets nettverk for fylkeskoordinerende ledd, privatarkivarbeid
11. april	Nettarrangement: Lansering av samisk bevaringsplan, Sámi arkiiva
30. april	Webinar: Arkivdagen ved Arkivforbundet
7. mai	Webinar: Fotonettverkets vårmøte, dag 2
28. august	Webinar: Arkivforbundet om personvern
18. september	Webinar: Arkivforbundet om bevaring
7. november	Webinar: Arkivverket om langtidsbevaring
20. november	Webinar: Arkivforbundet om digitalt skapte arkiv
28. november	Webinar: Linket data og automatisk innsamling av arkivdata
10. desember	Nettmøte: Arkivverkets nettverk for fylkeskoordinerende ledd, privatarkivarbeid
11. desember	Webinar: Arkivforbundet om fotoarkiver

Omvisninger på museer og arkiv

4. mars	Vadsø museums magasin og arbeidsområder
5. mars	IKA Finnmarks magasin og arbeidsområder
8. mars	Vardø museums magasin og arbeidsområder
25. april	Alta museums magasin og arbeidsområder
3. juli	Tana museums magasin og arbeidsområder

24. september	Grenselandmuseets magasin og arbeidsområder
13. november	Arbeiderbevegelsens magasiner
14. november	Arkivverkets magasiner

Arkivmagasin ved Vardø museum. Foto: Honna Havas

Fotoarkivar

Fysisk deltagelse

8. januar	Vadsø museums magasin og arbeidsområder i forbindelse med overrekkelse av Ivar Sæløs malerier til Vadsø museum.
5.-6. mars	Finnmarksarkivenes nettverkssamling, Lakselv, fotograf
8. mars	Arrangement, lansering av bok «Steilneset minnested. Kunst, arkitektur, historie» av Reidun Laura Andreassen og Liv Helene Willumsen (red.)
24.-27. april	Finnmark Internasjonale Litteraturfestival, fotograf
18.-20. november	Fotolandskonferanse 2 dager og Fotonettverksmøte 1 dag i Bodø

Webinarer mm.

11. april	Nettarrangement: Lansering av samisk bevaringsplan, Sámi arkiiva
30. april	Webinar: Arkivdagen ved Arkivforbundet
6.-7. mai	Webinar: Fotonettverkets vårmøte
7. november	Webinar: Arkivverket om langtidsbevaring
11. desember	Webinar: Arkivforbundet om fotoarkiver